
[2011-7 i 14-RE](#)

CAUSA 2011-7 i 14-RE

Números de registre: 83-2011 i 181-2011. Recursos d'empara

SENTÈNCIA DEL 7 DE SETEMBRE DEL 2011

BOPA núm. 57, del 21 de setembre del 2011

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 14 de febrer del 2011, per la representació processal del Sr. Francesc Mora Planas, mitjançant el qual interposa recurs d'empara contra els autes del 3 de novembre del 2010 i del 24 de gener del 2011, dictats per la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració dels drets a la jurisdicció, a obtenir una decisió fonamentada en Dret i a un procés degut, reconeguts a l'article 10 de la Constitució i, atès que demana al Tribunal Constitucional que dicti una sentència que declari la vulneració dels drets esmentats i que anul·li les decisions objecte de recurs;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 30 de març del 2011, per la representació processal de la societat FICAND, SA, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra els autes del 25 de novembre del 2010 i del 4 de març del 2011, dictats per la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració dels drets a la jurisdicció, a obtenir una decisió fonamentada en Dret i a un procés degut, reconeguts a l'article 10 de la Constitució i, atès que demana al Tribunal Constitucional que admeti a tràmit aquest recurs amb efectes suspensius, que en el seu dia dicti una sentència que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets fonamentals esmentats, que anul·li les resolucions objecte de recurs i

que es retrotreguin les actuacions al moment anterior a dictar-se la primera d'aquestes resolucions;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41.2, 88 i 98 c);

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítol sisè;

Vistos els informes respectius del Ministeri Fiscal del 23 de març del 2011 i del 27 d'abril del mateix any;

Vist l'aute del Tribunal Constitucional del 10 de maig del 2011 que va admetre a tràmit el recurs d'empara 2011-7-RE, amb efectes suspensius;

Vist l'aute del Tribunal Constitucional del 6 de juny del 2011 que va admetre a tràmit el recurs d'empara 2011-14-RE, amb efectes suspensius, i que va acumular les dues causes en una de sola;

Vistes les al·legacions presentades, el 12 de maig del 2011 i el 15 de juny del mateix any, pel Govern;

Vistes les al·legacions presentades, el 19 de maig del 2011 i el 22 de juny del mateix any, pel Comú d'Andorra la Vella;

Vistes les al·legacions presentades, el 24 de maig del 2011, per la representació processal del Sr. Francesc Mora Planas;

Vistes les al·legacions presentades, el 23 de juny del 2011, per la representació processal de la societat FICAND, SA;

Vistes les conclusions formulades, dintre de termini, per les parts i pel Ministeri Fiscal;

Antecedents

Primer

Tant el Sr. Francesc Mora Planas com la societat FICAND, SA es van oposar al Comú d'Andorra la Vella per qüestions relatives al Pla d'ordenació i urbanisme parroquial.

La Batllia va desestimar les seves pretensions en les sentències corresponents sense efectuar cap pronunciament especial en relació amb les costes d'aquesta instància.

Segon

En instància d'apel·lació, la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia en les sentències respectives, datades ambdues del 2 de març del 2009, acordava estimar el recurs d'apel·lació interposat pel Comú d'Andorra la Vella, confirmava les sentències de primera instància llevat del punt relatiu a les costes i imposava al Sr. Francesc Mora Planas i a la societat FICAND, SA, en les seves causes respectives, el pagament al Comú de les costes de la primera instància i el pagament al Comú i al Govern de les costes de la segona instància.

Tercer

La representació processal del Sr. Francesc Mora Planas va presentar un incident d'execució per tal com considerava desproporcionada la quantitat reclamada pel Comú d'Andorra la Vella en concepte d'honoraris d'advocat, que ascendien a 8.420,85 euros.

La representació processal de la societat FICAND, SA va presentar un incident d'execució per tal com considerava que el càlcul dels honoraris d'advocat reclamats pel Comú d'Andorra la Vella era incorrecte segons les normes orientadores en matèria d'honoraris del Col·legi d'Advocats d'Andorra.

Quart

El 3 de novembre del 2010, pel que fa al Sr. Francesc Mora Planas i, el 25 de novembre del 2010, pel que fa a la societat FICAND, SA, la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia va dictar sengles autes mitjançant els quals desestimava els incidents d'execució esmentats. Efectivament, va considerar que la complexitat de l'assumpte justificava l'increment del 50% aplicat, per la qual cosa els honoraris demandats es trobaven dins dels marges que preveuen les normes reguladores del Col·legi d'Advocats.

Cinquè

La representació processal del Sr. Francesc Mora Planas va presentar un incident de nul·litat d'actuacions contra aquesta darrera resolució, ja que va estimar que el raonament expressat per la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia no era correcte, atès que no totes les qüestions debatudes en el litigi, concretament en la segona instància, eren complexes, per tant, s'havia vulnerat el dret a una decisió fonamentada en Dret.

La representació processal de la societat FICAND, SA va presentar un incident de nul·litat d'actuacions contra aquesta darrera resolució, ja que va estimar que els raonaments expressats per la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia no s'ajustaven a la realitat de l'objecte del judici, especialment a la configuració d'aquell objecte en la seva segona instància i situaven aquesta part en una clara situació d'indefensió en relació amb un suposat pacte entre tercers (el Comú d'Andorra la Vella i el seu advocat) que es fa impròpiament vinculant per aquesta part.

Sisè

El 24 de gener del 2011, la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia va dictar un aute en què desestimava l'incident de nul·litat d'actuacions interposat pel Sr. Francesc Mora Planas, perquè tot i que es formula com una manca de fonamentació, en realitat es tracta d'una qüestió de legalitat ordinària, reduïda a l'aplicació al cas d'una norma sobre honoraris del Col·legi d'Advocats. El Tribunal Superior de Justícia considera aquesta actuació constitutiva de temeritat processal, cosa que justifica el pagament de les costes processals del Comú d'Andorra la Vella i del Govern en aquesta instància.

El 4 de març del 2011, la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia va dictar un aute en què desestimava l'incident de nul·litat d'actuacions, perquè la societat FICAND, SA havia tingut la

possibilitat de defensar els seus arguments i es limita a contradir l'apreciació de l'import dels honoraris. Pel que fa a la referència a "un pacte entre tercers", l'aute es limitava a respondre un argument de FICAND, SA que pretenia que els honoraris no poden sobrepassar l'import d'aquell que es reclama en altres assumptes. Aquesta Sala remarcava simplement la singularitat de la relació entre l'advocat i el seu client, de la qual es deriva que l'import dels honoraris no és necessàriament idèntic en tots els assumptes.

Setè

El 14 de febrer del 2011, la representació processal del Sr. Francesc Mora Planas va presentar un recurs d'empara contra els autes del 3 de novembre del 2010 i del 24 de gener del 2011, dictats per la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració dels drets a la jurisdicció, a obtenir una decisió fonamentada en Dret i a un procés degut, reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

El 30 de març del 2011, la representació processal de la societat FICAND, SA va presentar un recurs d'empara contra els autes del 25 de novembre del 2010 i del 4 de març del 2011, dictats per la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració dels drets a la jurisdicció, a obtenir una decisió fonamentada en Dret i a un procés degut, reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

Aquestes parts consideren que tant l'aute que resol l'incident d'execució, com el que resol l'incident de nul·litat d'actuacions concorren en un error manifest, perquè no donen resposta a tot allò que es demana en els escrits corresponents.

Manifesten que el Comú d'Andorra la Vella va formular el seu recurs d'apel·lació únicament en relació amb les costes processals de la primera instància, és a dir en reclamació dels honoraris del seu advocat. Per tant, el cost del recurs d'apel·lació no pot ser el mateix que els escrits que versaven sobre l'objecte del litigi d'una evident complexitat, atès que versava sobre qüestions relatives al Pla d'ordenació i urbanisme d'Andorra la Vella.

La Sala Administrativa no motiva en les seves resolucions els arguments que la porten a determinar que els honoraris de l'advocat del Comú d'Andorra la Vella són correctes, es limita a parlar de la complexitat de l'assumpte i dels marges previstos en les normes reguladores dels advocats. En definitiva, no es pronuncia en relació amb l'objecte concret de l'incident formulat.

Reiteren que la Sala Administrativa no dóna cap argument en relació amb la qüestió plantejada pels recurrents, tant en l'incident d'execució, com en l'incident de nul·litat d'actuacions, i aquest fet comporta una manca de fonamentació de les resolucions judicials impugnades, “amb una incongruència omissiva, i per tant una vulneració del dret a la jurisdicció.”

Per acabar, demanen al Tribunal Constitucional que admeti a tràmit aquests recursos amb efectes suspensius, que en el seu dia dicti una sentència que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets fonamentals esmentats, que anul·li les resolucions objecte de recurs i que es retroreguin les actuacions al moment anterior a dictar-se les primeres d'aquestes resolucions.

Vuitè

En la causa 2011-7-RE, el 23 de març del 2011, el Ministeri Fiscal va presentar un informe mitjançant el qual demana la inadmissió a tràmit d'aquest recurs d'empara per manca manifesta de contingut constitucional de les seves pretensions.

En primer lloc, el Ministeri Fiscal recorda la jurisprudència constant del Tribunal Constitucional en relació amb la seva competència en matèria d'empara, citant a aquest efecte l'auto del 3 de maig del 2010, recaigut en la causa 2010-4-RE. En segon lloc, i entrant en el fons del recurs, manifesta que les resolucions del Tribunal Superior de Justícia no poden ser qualificades ni d'arbitràries, ni d'irraonables; en la primera resolució especifica clarament la raó de ser dels honoraris i, en la segona, no s'observa tampoc cap incongruència omissiva, ja que argumenta que “tot i que la segona instància només tenia per objecte les costes del Comú, les qüestions d'admissibilitat de la demanda plantejades en la primera instància i fins i tot el propi plantejament de la procedència o no de les costes en la segona són, a criteri del Tribunal, de suficient complexitat com per meritjar l'increment d'honoraris que aquesta jurisdicció va acceptar.”

Per tant, el Ministeri Fiscal considera aquests raonaments suficients i constata que no s'ha vulnerat el dret a la jurisdicció en els seus vessants dels drets a obtenir una decisió fonamentada en Dret, a un procés degut i “a la tutela judicial efectiva”, reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

En la causa 2011-14-RE, el 27 d'abril del 2011, el Ministeri Fiscal va presentar un informe mitjançant el qual demana la inadmissió a tràmit d'aquest recurs d'empara per manca manifesta de contingut constitucional de les seves pretensions.

El Ministeri Fiscal manifesta que malgrat que la societat recurrent addueix la vulneració de drets

fonamentals, de l'examen del recurs d'empara se'n deriva la reiteració de les al·legacions formulades davant els tribunals ordinaris, tendents a produir una valoració nova de la prova més favorable a la tesi de la societat recurrent.

De l'examen de les actuacions es desprèn que el Tribunal Superior de Justícia s'ha pronunciat sobre tots els extrems i pretensions de les parts, donant resposta jurídica a bastament i de manera suficient a totes i cadascuna de les pretensions plantejades.

Novè

El 10 de maig del 2011, el Tribunal Constitucional va acordar admetre a tràmit, amb efectes suspensius, el recurs 2011-7-RE i va obrir un termini de 10 dies hàbils per tal que les parts formulessin les seves al·legacions.

El 6 de juny del 2011, el Tribunal Constitucional va acordar admetre a tràmit, amb efectes suspensius, el recurs 2011-14-RE i acumular-lo amb la causa 2011-7-RE. Així mateix, va obrir un termini de 10 dies hàbils per tal que les parts formulessin les seves al·legacions.

Desè

Els escrits d'al·legacions presentats pel Comú d'Andorra la Vella en les dues causes contenen, de manera molt substancial, que no s'ha vulnerat cap dret fonamental, en particular, el Comú esmentat considera que els tribunals ordinaris han motivat de manera suficient les seves resolucions i afegeix que els recurrents van usar abundantment els procediments, cosa que va fer que s'hagués de desplegar una activitat fora d'allò que era habitual i destaca que les costes es van calcular amb els mínims, d'acord amb la norma 18 del Col·legi d'Advocats.

Per acabar, demana que es desestimi el recurs d'empara acumulat i es condemni els recurrents al pagament de les costes processals en seu constitucional.

Onzè

El Govern s'oposa igualment a les pretensions d'ambdós recurrents i al·lega, de manera substancial, que les resolucions impugnades no estan mancades de la motivació raonable i comprensible per permetre entendre els motius pels quals s'han desestimat les pretensions de les parts. El fet que la conclusió del Tribunal Superior de Justícia sigui diferent d'aquella que sostenen els recurrents no suposa cap infracció del dret a la jurisdicció.

Per acabar, demana que es desestimi el recurs d'empara acumulat i es condemni els recurrents al pagament de les costes processals en seu constitucional.

Dotzè

El 2 de juny del 2011 i el 12 de juliol del mateix any, el Ministeri Fiscal, el 3 de juny del 2011, la representació processal del Sr. Francesc Mora Planas, el 2 de juny del 2011 i el 12 de juliol del mateix any, el Comú d'Andorra la Vella, el 26 de maig del 2011 i l'11 de juliol del mateix any, el Govern, i, el 13 de juliol del 2011, la representació processal de la societat FICAND, SA van presentar els seus escrits de conclusions en què reproduïen els arguments i les al·legacions continguts en els seus escrits anteriors.

Fonaments jurídics

Primer

Com s'ha exposat amb deteniment en els antecedents, els recurrents en empara van interposar davant la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia sengles incidents d'execució en considerar excessius els honoraris de l'advocat del Comú d'Andorra la Vella, produïts en la segona instància d'un procediment relatiu al Pla d'ordenació i urbanisme parroquial. Els honoraris objecte de debat eren únicament aquells relatius a la qüestió de la imposició de costes en la primera instància que havia suscitat el Comú en el seu recurs d'apel·lació. Els recurrents sostenien que, així com els honoraris corresponents a les qüestions relatives al Pla d'ordenació i urbanisme parroquial responien a una qüestió complexa i aquesta complexitat podia justificar l'increment de les quotes previstes pel Col·legi d'Advocats en un 50%, les qüestions relatives a les costes no tenien cap complexitat i, en conseqüència, l'increment que pretenia l'advocat del Comú no estava justificat.

Davant d'aquestes al·legacions, la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia va desestimar les pretensions dels recurrents en els autes respectius del 3 de novembre del 2010 i del 25 de novembre del mateix any. Aquests autes es limiten a declarar que les qüestions relatives al

Pla d'ordenació i urbanisme parroquial eren qüestions complexes que justificaven l'increment dels honoraris.

Els recurrents van interposar sengles incidents de nul·litat d'actuacions contra aquests dos autes, argumentant que vulneraven els seus drets a la jurisdicció, a obtenir d'aquesta una decisió fonamentada en Dret i al procés degut. La infracció d'aquests tres drets derivaria del fet que els autes recorreguts no motiven, o motiven erròniament i no donen resposta a la qüestió plantejada, ja que aquesta no feia referència a l'actuació de l'advocat en relació amb el Pla d'ordenació i urbanisme parroquial –la complexitat de la qual sempre han reconegut-, sinó a la complexitat o no del debat sobre les costes de la primera instància.

La Sala Administrativa va donar una resposta desestimatòria als incidents de nul·litat d'actuacions en dos autes del 24 de gener del 2011 i del 4 de març del mateix any, però el contingut de les dues resolucions és diferent i les diferències, com veurem, són rellevants des de la perspectiva aquí enjudiciada.

Segon

Pel que fa a l'incident promogut pel Sr. Francesc Mora Planas, –corresponent a la causa 2011-7-RE- l'aute del 24 de gener del 2011, malgrat que no reconeix expressament que en l'aute precedent no es va analitzar la qüestió des de la perspectiva del debat sobre les costes, de forma implícita accepta que aquesta qüestió, efectivament, no s'havia examinat, però es conclou que el debat sobre les costes també era una qüestió complexa i, per tant, resulta justificat l'increment dels honoraris, també analitzada la qüestió des d'aquesta perspectiva.

Malgrat el caràcter extremadament sintètic del raonament de la Sala Administrativa és clar que en aquesta segona decisió es dóna resposta a la qüestió plantejada pel recurrent i s'exposen les raons en les quals es fonamenta aquesta resposta –la complexitat del debat sobre les costes- de manera que el recurrent pot conèixer els motius que han portat a l'òrgan judicial a la conclusió assolida.

Tanmateix, amb aquesta constatació no acaba l'enjudiciament constitucional que se'ns ha demanat. Per donar resposta a les qüestions plantejades en aquest recurs d'empara, cal constatar, en primer lloc, que, dels tres drets que es diuen vulnerats, és clar que el dret a la jurisdicció -entès no en el sentit ampli de compendi de tots els drets de l'article 10 de la Constitució, sinó en el sentit estricte de dret a l'accés a la jurisdicció- no està en aquest cas afectat, ja que el recurrent ha pogut accedir a la jurisdicció andorrana per defensar els seus drets com ho demostra el fet que es troba ja en la fase d'execució de la decisió judicial corresponent. Tampoc està afectat el dret al procés degut, ja que aquest dret fa referència a la interpretació i a l'aplicació de les regles que ordenen els

procediments judicials i a aquelles que regeixen tot allò relatiu a les proves, i aquestes qüestions que aquí no són objecte directe de debat –com a mínim no ho són si ens atenem al contingut del recurs de nul·litat i al de l'escrit d'interposició del recurs d'empara que són els que fixen definitivament l'objecte del recurs d'empara, sense que es pugui ampliar aquest objecte en la fase d'al·legacions.

Així, doncs, l'únic dret que es podria veure afectat és el dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret que, com hem reiterat en moltes altres resolucions, no inclou el dret a l'encert judicial, però sí el dret a obtenir una resolució que doni resposta a les peticions formulades i a les raons fonamentals en les quals es basen aquestes peticions, a que aquestes decisions estiguin motivades, que no incorrin en errors materials patents i que no siguin irraonables des del punt de vista lògic ni des del punt de vista jurídic, tot entenent per resolució jurídicament irraonable aquella que s'aparta de manera clara de la communis opinio reiterada i constant dels juristes andorrans, és a dir, la resolució manifestament extravagant. Aquest és l'únic control que correspon realitzar al Tribunal Constitucional des del dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret, atès que el Tribunal no és una tercera instància judicial.

Doncs bé, l'enjudiciament de l'aute del 24 de gener del 2011, des dels tres paràmetres exposats, porta a la conclusió que, com ja hem avançat, aquesta resolució conté una decisió clara, que està també clarament motivada de manera que el recurrent coneix les raons de decidir emprades. Es tracta, a més, d'una resolució que no està basada en cap error material evident i tampoc es pot considerar irraonable des de la perspectiva lògica, ja que no hi ha cap element que permeti concloure que la declaració que el debat sobre les costes era una qüestió complexa sigui en si mateixa contrària a les regles del raonament lògic.

Més problemes es podrien plantejar des de la perspectiva de la raonabilitat jurídica; tanmateix, cal tenir en compte que el recurrent no aporta cap dada que permeti concloure que la declaració del caràcter complex del debat sobre les costes sigui, d'acord amb el nostre cànon d'enjudiciament, una decisió absolutament extravagant, que es pugui considerar que s'aparta d'allò que és la regla aplicada de manera constant i reiterada per la comunitat jurídica andorrana. El recurrent no aixeca la càrrega que li correspon i aquest Tribunal no té en els antecedents elements que de manera incontrovertible li permetin concloure que aquesta declaració és totalment extravagant i, per tant, vulnera el dret al·legat d'acord amb el cànon estricte d'enjudiciament abans esmentat.

Tercer

La qüestió és diferent respecte de l'aute del 4 de març del 2011 que resol l'incident de nul·litat promogut pel la societat mercantil andorrana FICAND, SA. En aquest cas, davant l'al·legació que en l'aute precedent del 25 de novembre del 2010 no havia tingut en compte que allò que es debatia no eren els honoraris derivats del litigi que feia referència al Pla d'ordenació i urbanisme parroquial, sinó al pagament de les costes de la primera instància, la Sala es limita a dir que: “Sobre el fons,

l'Aute (del 25 de novembre del 2010) constatava que el litigi feia referència al POUP d'Andorra la Vella. En efecte, el recurs de primera instància era relatiu a la legalitat d'aquest POUP i en segona instància s'afegia la qüestió del pagament de les costes que no eren mes que la conseqüència del rebuig del recurs de primera instància". D'aquest tenor literal es desprèn que, a diferència d'allò que succeïa amb l'aute del qual es demana la nul·litat, en aquest cas és clar que la Sala Administrativa per decidir pren en consideració el debat sobre les costes i sembla admetre que aquest és l'objecte del litigi i l'objecte dels honoraris de l'advocat, tanmateix, allò que no pot conèixer el recurrent és el motiu pel qual aquests honoraris poden ser els mateixos que els acceptats en l'aute precedent que per error es referia al litigi relatiu al Pla d'ordenació i urbanisme parroquial. La simple afirmació que a la segona instància s'afegeix la qüestió del pagament de les costes no permet conèixer el per què la quantia dels honoraris és la mateixa malgrat que s'accepta que l'objecte del litigi és un altre. El recurrent té dret a que la resolució judicial contingui la motivació de la decisió adoptada i l'aute recorregut no la conté.

DECISIÓ:

En atenció a tot el que s'ha exposat, el Tribunal Constitucional, per l'autoritat que li confereix la Constitució del Principat d'Andorra,

HA DECIDIT:

Primer

1. Desestimar el recurs d'empara presentat per la representació processal del Sr. Francesc Mora Planas, contra els autes del 3 de novembre del 2010 i del 24 de gener del 2011, dictats per la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia.

2. D'acord amb l'article 92.4 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, es condemna aquest recurrent al pagament de les costes processals en seu constitucional.

Segon

1. Estimar parcialment el recurs de la societat FICAND, SA contra els autes del 25 de novembre del 2010 i del 4 de març del 2011, dictats per la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia.

2. Declarar que l'aute del 4 de març del 2011 de la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia ha vulnerat el dret de la societat FICAND, SA a obtenir una decisió fonamentada en Dret.

3. Retrotreure les actuacions davant la Sala Administrativa per tal que dicti una nova resolució motivada sobre l'incident de nul·litat d'actuacions promogut per la societat recurrent.

Tercer

Publicar aquesta sentència, d'acord amb el que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

I així, per aquesta sentència nostra, que ha de ser notificada a la representació processal del Sr. Francesc Mora Planas i de la societat FICAND, SA, al Comú d'Andorra la Vella, al Govern, al president de la Batllia, al president del Tribunal Superior de Justícia i al Ministeri Fiscal ho pronunciem, manem i signem a Andorra la Vella, el 7 de setembre del 2011.

Pierre Subra de Bieusses Juan A. Ortega Díaz-Ambrona

President

Vicepresident

Didier Maus

Carles Viver Pi-Sunyer

Magistrat

Magistrat